

Prof. Piotr Seweryński
Łódź, dn. 12.01.2026r.

Państwowa Wyższa Szkoła
Filmowa Telewizyjna i Teatralna
Im. L. Schillera w Łodzi

Recenzja dorobku artystycznego i pedagogicznego doktor Katarzyny Anny Małachowskiej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

1. Dokumentacja

Dokumentacja habilitantki zawiera:

1. Kopie dyplomu magistra sztuki i doktora sztuki
2. Autoreferat
3. Informacje o dorobku artystycznym i pedagogicznym oraz działalności popularyzatorskiej w kraju i zagranicą.
4. Dokumentację publicznej prezentacji dzieła, będącego podstawą postępowania habilitacyjnego, wraz z nagraniem
5. Dokumentację publicznych prezentacji dorobku artystycznego po uzyskaniu stopnia doktora sztuki

2. Dane habilitantki

Pani Katarzyna Anna Małachowska jest absolwentką Wydziału Aktorskiego Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza W Warszawie. Tytuł magistra sztuki uzyskała w 2004 roku. Stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk teatralnych uzyskała 19.05. 2015 roku w Akademii Teatralnej w Warszawie, na podstawie rozprawy pt.: „Emocje. Wyobraźnia. Ciało. W poszukiwaniu prawdy scenicznej, na przykładzie autorskiego spektaklu, pt. „Warsztat”, którego premiera odbyła się 17.02.2012 w Teatrze Collegium Nobilium w Warszawie”. Habilitantka posiada również dyplom instruktora tańca, uzyskany w 2001 roku, w Ośrodku Instrukcyjno- Metodycznym Łódzkiego Domu Kultury - Departamencie Edukacji i Animacji Kultury Ministerstwa Kultury i Sztuki, a także liczne certyfikaty ukończenia kursów w dziedzinie inteligencji emocjonalnej, metody pracy i komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami oraz znajdującymi się w kryzysie psychicznym. W latach 2004-2005 była aktorką Sceny Polskiej Tesińskiego Divadla w Cieszynie Czeskim. W latach 2005-2009 współpracowała z Teatrem Dramatycznym im. J. Szaniawskiego w Płocku. Od roku 2009 do roku 2015

pracowała jako asystent na Wydziale Aktorskim Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Krakowie. Od roku 2017 do dziś jest wykładowczynią na Wydziale Aktorskim Akademii Sztuk Teatralnych im. S. Wyspiańskiego w Krakowie, prowadząc zajęcia w ramach przedmiotu „Ciało w przestrzeni teatralnej”. Od 2023 roku była wiceprezesem, a od 2025 roku jest prezesem Fundacji „Zawsze silni”, działającej na rzecz poprawy jakości życia poprzez aktywność fizyczną, budowanie samoświadomości i edukację w przestrzeni fizycznej i mentalnej. Od 2007 roku prowadzi kursy dla instruktorów tańca w Mazowieckim Instytucie Kultury w Warszawie. W latach 2012-2016 prowadziła zajęcia z podstaw aktorstwa na Wydziale Wokalno-Aktorskim w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Od roku 2015 do roku 2017 uczyła rytmiki i tańca w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie.

3. Autoreferat

Autoreferat stanowi klarowny i obszerny opis dorobku habilitantki, której aktywność w przestrzeni aktorskiej, reżyserskiej i pedagogicznej świadczy o szerokim zakresie i różnorodności twórczych poszukiwań. Daje także bardzo sugestywny obraz wielowątkowego i wielokierunkowego procesu badań i rozwoju habilitantki w sferze świadomości ciała i jego wykorzystania w działaniu scenicznym. Od zawsze zainteresowana ruchem, już w czasie studiów w Akademii Teatralnej wspomagała koleżanki i kolegów w pracy nad ciałem i tworzyła aktorskie etiudy ruchowe w ramach stażu u prof. Emila Wesołowskiego. Po ich ukończeniu prowadziła także samodzielne zajęcia w ramach przedmiotu Taniec. Rozwijając swoje umiejętności w czasie kursów i warsztatów, badała wpływ ruchu na działania aktorskie i reżyserskie. Po uzyskaniu tytułu magistra zagrała kilkadziesiąt ciekawych ról w różnorodnym repertuarze, m.in.: Julię w „Romeo i Julii” W. Szekspira, w reż. M. Mahora w CPK Praga-Południe w Warszawie, Krysię w „Dwóch morgach utrapienia” M. Rębacza i Dorotę w „Ondraszku- Panu Łysej Góry” R. Putzlacher, w reż. B. Kokotka, Niewidomą Dziewczynę w „Bambini di Praga” B. Hrabala, w reż. M.Z. Mokrowieckiego. W Tesińskim Divadle w Czeskim Cieszynie, Kunegundę w „Kandydzie czyli optymizmie” Voltaire’a, w reż. J. Andruckiego, Mariannę w „Skąpcu” Moliere’a, w reż. J. Andruckiego, Zoję w „Trzynasty dwunasty” G. Przybylskiej-Went, w reż. M. Z. Mokrowieckiego, Antygonę w „Król Edyp -Antygonia- Labdakidzi” Sofoklesa, w reż. J. Andruckiego, czy Lucy Lockit w „Operze żebraczej” J. Gay’a, w reż. W. Rudzkiego, w Teatrze Dramatycznym im. J. Szaniawskiego w Płocku, a także Julię w „Życiu w zasięgu ręki” R. Birden, w reż. M. Kwaśnego, w Teatrze na Bielanach w Warszawie. Habilitantka równolegle z działaniami aktorskimi, tworzy ruch sceniczny i choreografię do dziesiątków spektakli w teatrach w Płocku, Czeskim Cieszynie, Teatrze Dramatycznym, Polskim i Kamienica w Warszawie, Teatrze Śląskim w Katowicach, Nowym w Łodzi, w Akademii Teatralnej w Warszawie i Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie pracując nad ruchem i choreografią, a czasem także w nich grając. W pracy z ciałem koncentruje się na twórczym działaniu w przestrzeni interdyscyplinarnej. Eksploruje możliwości jakie daje ruch, w kontekście budowania

treści, emocji i znaczeń oraz wpływu na proces twórczy w sferze aktorskiej, reżyserskiej i choreograficznej. Z treści autoreferatu wyłania się obraz twórczyni zafascynowanej ciałem i ruchem, jako środkiem wyrazu artystycznego, wzbogacającego przestrzeń kreacji i siłą aktorskiego przekazu. Wyłaniający się z analizy przekazanej dokumentacji obraz stopniowego teoretycznego i praktycznego procesu rozpoznawania przestrzeni ruchu, jako elementu kreacyjnego, od pierwszych kursów i warsztatów, przez staże, pierwsze samodzielne zajęcia, do choreografii scenicznej, pokazuje niezwykle zaangażowanie habilitantki w tę formę działania twórczego i towarzyszące jej poczucie, że to ono właśnie stanie się głównym nurtem jej artystycznej drogi.

4. Dorobek po uzyskaniu stopnia doktora

Po uzyskaniu stopnia doktora pani Katarzyna Małachowska kontynuuje twórcze poszukiwania jako aktorka i choreograf, coraz więcej uwagi poświęcając ruchowi scenicznemu. Praktyczne badanie wpływu działania fizycznego na proces budowania roli i spektaklu, istotnie poszerza wiedzę i umiejętności habilitantki. Łącząc aktorstwo, choreografię i reżyserię, stara się kształtować pracę z ciałem, jako narzędziem budowania znaczeń i narracji scenicznej. Grając kolejne role w Teatrze Polskim w Warszawie, Dramatycznym w Płocku i Proxima w Krakowie, tworzy jednocześnie imponującą liczbę choreografii i reżyseruje ruch sceniczny w zróżnicowanych tematycznie i stylistycznie przedstawieniach w Teatrze im. J. Słowackiego i STU w Krakowie, AST w Krakowie, Cricotece, Teatrze Dramatycznym w Płocku, Teatrze Polskim, Teatrze Żydowskim, Teatrze Dramatycznym i IMKA w Warszawie, Teatrze Miejskim w Gdyni, czeskim Moravskim Divadle w Ołomuńcu. Współpracuje ze znakomitymi twórcami: Tadeuszem Bradeckim, Mikołajem Grabowskim, Jarosławem Kiljanem, Rafałem Dziwiszem, Gołą Tencer, Anną Radwan, Józefem Opalskim, Jarosławem Gajewskim, Iwoną Kempą, Marcinem Liberem. Niezwykle konsekwentne i świadome działania Katarzyny Małachowskiej wspierają proces budowania postaci przez aktorów, a także wzmacniają siłę przekazu w przestrzeni niewerbalnej. Taka praca wymaga wyjątkowej wrażliwości i uważności, które sprawiają, że gest, ruch i choreografia będą spójne z ideą reżyserską, a jednocześnie pozwolą na wykreowanie artystycznej wartości, opartej na indywidualnym spojrzeniu ich twórcy. Habilitantka nie ogranicza się do budowania układów taneczno-rytmicznych, których dynamika i rytm uatrakcyjnią sceniczny przekaz. Interesuje ją działanie, którego forma wynika z impulsu, z wewnętrznej potrzeby aktora i staje się nośnikiem emocji i znaczeń na równi z innymi środkami wyrazu, pozwalając stworzyć indywidualną, wypowiedź, opartą na organicznym działaniu. Katarzyna Małachowska opisuje swoją drogę twórczą, cele, idee i problemy z nią związane bardzo precyzyjnie i dogłębnie. Bogate doświadczenie i świadomość pozwalają jej stawiać pewne kroki na ścieżce twórczych poszukiwań w sferze działań niewerbalnych.

Bardzo ważnym doświadczeniem na tej drodze, przełomowym, jak twierdzi sama autorka, stał się spektakl „Ukraiński Dekameron”, w reżyserii Włada Troickiego,

w którym habilitantka zajęła się reżyserią choreografii i zagrała rolę Upadłego Anioła. W spektaklu, który jest realizacją dramatu rosyjskiego pisarza Klima, wyraziście nakreślone postaci, muzyka, światło i choreografia tworzą, inspirowaną ukraińskimi kontekstami opowieść o poszukiwaniu miłości, tajemnicy ludzkiej egzystencji, refleksji nad ludzkim losem i poszukiwaniu odpowiedzi na pytania o perspektywę tego, co po śmierci. Prosty język, nieskomplikowany humor łączy się z refleksją i powagą, opowiadając o życiu w zawieszonym na krawędzi realizmu i oniryczności, poza określonym czasem i miejscem, kawałku świata.

Katarzyn Małachowska z wycuciem i zrozumieniem sensów, intencji i emocji postaci, tworzy prostą, organiczną choreografię, w której ważną rolę pełnią dłonie aktorów. Ruch zakomponowany jest z wycuciem rytmu i dynamiki bohaterów, ich realistycznego i poza realnego charakteru. Forma łączy się w nim z energią emocjonalnego przekazu, tworząc kolejne warstwy znaczeniowe. Zbudowana przez habilitantkę postać Upadłego Anioła, która powstała poza pierwotnym tekstem sztuki, tworzy dodatkowy kontekst w spektaklu. Aktorka niezwykle organicznie i świadomie operuje gestem, ruchem, spojrzeniem. Wchodzi w relacje z postaciami kreowanymi przez aktorów, a także z towarzyszącą jej lalką. Swoje intencje i myśli wyraża bez słów. Wpływa na emocje i działania postaci dramatu, wydaje się nieraz kierować ich decyzjami, współczuje, wspiera, komentuje, dopowiada, wzmacnia siłę przekazu. Jest postacią na granicy snu i realnego świata. Łączy w sobie dwie poetyki, które są spójne z charakterem przedstawienia. W tej roli bardzo mocno uwidoczniła się wartość działania fizycznego, wyrażania ciałem i ruchem tego, czego pozbawiona sfery werbalnej postać nie mogła wyrazić słowem. Brak słowa tworzy wokół postaci Upadłego Anioła aurę tajemniczości i sprawia, że tym uważniej śledzimy jej działania, których intensywność oparta jest na energii wewnętrznego procesu aktorki. To ważne doświadczenie pozwoliło habilitantce pełniej zrozumieć proces wzajemnego oddziaływania sfery aktorskiej i działań choreograficznych, a także podnieść ekspresję ruchu na wyższy poziom znaczeniowy. Te wiedzę wykorzystywała reżyserując widowisko „Kurtyna kobiet” w Teatrze im. J. Słowackiego w Krakowie, w którym tworzyła choreografię, korzystając z impulsów płynących od aktorek. Nie narzucając z góry określonego działania, budowała narrację, w której ruch, jako najważniejszy środek wyrazu powstawał z autentycznej potrzeby wyrażenia myśli i emocji bohaterek. Aktorki obecne wśród publiczności, w różnych przestrzeniach teatru opowiadały ruchem o różnorodności kobiecych postaw i uczuć, inspirowanych mitologicznymi archetypami, przekładając je na współczesność poprzez własne doświadczenie. Symboliczne opuszczenie ręcznie tkanej kurtyny z wizerunkami ważnych dla historii Krakowa kobiet domykało opowieść, tworząc widowisko uruchamiające emocje i inspirujące do refleksji nad doświadczeniem i siłą twórczego potencjału kobiet.

5. Działalność pedagogiczna

Praca pedagogiczna zajmuje bardzo ważne miejsce w aktywności Katarzyny Małachowskiej, nierzadko mocno przenikając się z działaniami twórczymi. Wiele jej

prac choreograficznych, a także spektakli opartych na ruchu, powstało w AST w Krakowie i warszawskiej AT. Jej predyspozycje i umiejętności, które rozwijała przed i w czasie studiów w Akademii Teatralnej, zostały dość szybko zauważone i zaowocowały propozycją stażu, a następnie samodzielnego prowadzenia zajęć w ramach przedmiotu „Taniec” w macierzystej uczelni. Pracę nad budowaniem świadomości ciała kolejnych studenckich roczników zwieńczyła w 2015 roku obroną rozprawy doktorskiej i spektaklem „Warsztat”, którego premiera miała miejsce w Teatrze Collegium Nobilium w 2012 roku. Wartość jej pedagogicznych dokonań zauważono w AST w Krakowie, gdzie do dziś jest cenionym pedagogiem. Od roku akademickiego 2016/2017 na Wydziale Aktorskim tej uczelni prowadzi zajęcia „Ciało w przestrzeni scenicznej”, „Techniki taneczne”, „Techniki improwizacji”, największy nacisk kładąc na rozwój świadomości ciała. Trwający trzy lata proces pozwala na bardzo indywidualne i wieloetapowe podejście do rozwoju oraz stałą obserwację i reagowanie na aktualne potrzeby studentów. Jego ważnym elementem jest ścisła współpraca z pedagogami, prowadzącymi przedmioty aktorskie, co sprawia, że ruch w sposób bardziej naturalny może połączyć się z działaniem aktorskim. Autorski program doktor Katarzyny Małachowskiej jest bardzo cenną metodą dydaktyczną, która rozwija świadomość i umiejętność pracy z ciałem i pozwala włączyć działanie w proces twórczy, jako ważne narzędzie, mające wpływ na kształtowanie roli i dramaturgię spektaklu. Osiągnięcia habilitantki są wysoko oceniane również w innych uczelniach w Polsce i zagranicą. W 2019 roku prowadziła warsztaty dla studentów Petersburskiego Uniwersytetu Państwowego oraz Akademii Baletu Rosyjskiego im. A. Waganowej. Pracuje z dziećmi i młodzieżą w ramach programu „Wakacje z kulturą” w Krakowie. Współpraca z uczelniami polskimi została zaznaczona w drugiej części recenzji. Jako prezes fundacji „Silni razem” realizuje projekty artystyczne i edukacyjne, skierowane do osób ze szczególnymi potrzebami, wzmacniając ich dobrostan psychofizyczny oraz aktywność społeczno-kulturalną. Doktor Małachowska prowadziła i prowadzi wiele projektów badawczych i warsztatów, w polskiej i międzynarodowej obsadzie. Bierze udział w spotkaniach i konferencjach, stale podnosząc poziom warsztatu twórczego i dydaktycznego. Tworzy choreografię do ważnych i nagradzanych na festiwalach spektakli dyplomowych Wydziału Aktorskiego krakowskiej AST. M.in.: „Next level” w reż. M. Libera, „Wspomnień polskich” W. Gombrowicza, w reż. M. Grabowskiego, „Wood, czyli nieznośna lekkość mikrofonu” J. Przebindowskiego, w reż. A. Radwan, „Kochanie, zabiłam nasze koty” D. Masłowskiej, w reż. R. Dziwisza. Połączenie umiejętności pracy z ciałem z wykształceniem aktorskim to wielka wartość, dzięki której łatwiej zrozumieć i przekazać studentom wiedzę, dotyczącą znaczenia i możliwości płynących z wykorzystania działania fizycznego w pracy aktora i jego powiązania z emocjami i intencjami tak, aby nie było ono tylko formą, ale mogło stać się ważnym, autentycznym, organicznym i niewymuszonym środkiem ekspresji.

6. Podsumowanie

Doktor Katarzyna Anna Małachowska jest artystką poszukującą w wielu przestrzeniach twórczej aktywności. Konsekwentnie zdobywa wiedzę i rozwija umiejętności w zakresie świadomości ciała, w kontekście jego roli w procesie twórczym. Stara się rozwijać znaczenie reżyserii ruchu, jako immanentnej części procesu tworzenia dzieła scenicznego. Świadomie łączy doświadczenie aktorskie z umiejętnościami i wiedzą dotyczącą ciała i jego obecności w przestrzeni scenicznej. Jej poszukiwania, eksplorujące wieloaspektową relację aktorstwa, reżyserii i choreografii otwierają perspektywę odkrywania nowych znaczeń i intensywności aktorskiego przekazu, w kontekście wzajemnego oddziaływania tych trzech elementów budowania artystycznej wypowiedzi. Swoje działania wspiera wiedzą z zakresu psychologii, coachingu, inteligencji emocjonalnej, czy metod pracy i sposobów postępowania z osobami ze szczególnymi potrzebami oraz znajdującymi się w kryzysie psychicznym.

7. Konkluzja

Po zapoznaniu się z dokumentacją dorobku artystycznego i pedagogicznego przedstawioną przez habilitantkę, stwierdzam, że osiągnięcia doktor Katarzyny Anny Małachowskiej spełniają wymagania art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku (z późniejszymi zmianami) Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie sztuki i popieram wnioski o nadanie pani doktor Katarzynie Annie Małachowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne.

Robert Severynski